

Českomoravský odborový svaz civilních zaměstnanců armády

CO NOVÉHO V ROCE 2024

Schválení transpoziční novely zákoníku práce a problematického vládního konsolidačního balíčku se dotýká mnoha oblastí našeho každodenního života a rok 2024 tak přináší skutečně velké množství změn.

Novinky a změny roku 2024, které se dotýkají oblasti daní, důchodů, dávek a dalších oblastí, které ovlivňují naši peněženku, jsou v souhrnu rozděleny do sedmi částí, a to:

1. Zaměstnání
2. Daně
3. Zdravotní a sociální pojištění pro OSVČ
4. Důchody
5. Dávky
6. Energie
7. Finance

1. Zaměstnání

K 01.10.2023 a k 01.01.2024 došlo k novelizaci zákoníku práce a 9 dalších zákonů, a to primárně za účelem transpozice směrnic EU => transpoziční novela zákoníku práce, která dle vyjádření Ministerstva práce a sociálních věcí (dále jen „MPSV“) zajistila, že se tak podstatně zlepšilo postavení zaměstnanců pracujících na základě dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr, byla zvýšena informovanost všech zaměstnanců a byli podpořeni pracující rodiče a pečující osoby, a navíc tato novela přinesla zásadní změny reagující na aktuální trendy, pokud jde o výkon práce na dálku a digitalizaci pracovněprávních vztahů... blíže „Kompletní shrnutí Transpoziční novely zákoníku práce a některých dalších zákonů (Zákon č. 281/2023 Sb.)“ na stránkách MPSV - viz <https://www.mpsv.cz/novela-zakoniku-prace>. V příloze je též tisková zpráva MPSV ze dne 12.12.2023 s kompletním souhrnem nejen legislativních novinek z působnosti MPSV, které vstupují nově v platnost, a které ovlivní primárně státní sociální podporu, péči o děti a důchodový systém.

Státem stanovená **minimální mzda** se zvyšuje o 1.600 Kč/měs. na **18.900 Kč** hrubého při pracovní době 40 hodin týdně. Hodinová mzda musí dosáhnout alespoň **112,50 Kč** (loni 103,80 Kč). V některých případech roste i takzvaná **zaručená mzda** – základ pro další profese v soukromém sektoru. Vedle nejnižší úrovně zaručené mzdy (odpovídající minimální mzdě) se zvyšují také druhá a třetí úroveň. Stoupla i nejvyšší osmá úroveň – ta musí odpovídat alespoň dvojnásobku minimální mzdy. Čtvrtá až sedmá úroveň se druhý rok po sobě nezvyšují.

V oblasti **pojistného na sociální zabezpečení** dochází od 01.01.2024 k těmto změnám:

- částka průměrné mzdy pro účely pojistného je 43.967 Kč,
- maximální vyměřovací základ pro placení pojistného činí 2.110.416 Kč,
- rozhodná částka (daňový základ) zakládající účast na důchodovém pojištění OSVČ, která vykonává vedlejší činnost, je 105.520 Kč ročně,
- minimální měsíční základ pro placení záloh na pojistné pro OSVČ vykonávající hlavní činnost je 13 191 Kč – z toho minimální záloha na pojistné činí 3 852 Kč,
- minimální měsíční základ pro placení záloh na pojistné pro OSVČ vykonávající hlavní činnost zahajující činnost je 10 992 Kč – z toho minimální záloha na pojistné činí 3 210

Kč, minimální měsíční vyměřovací základ pro OSVČ vykonávající vedlejší výdělečnou činnost je 4 837 Kč – z toho minimální záloha na pojistné činí 1 413 Kč,

- minimální platba pojistného na dobrovolné nemocenské pojištění OSVČ od ledna 2024 činí 216 Kč,
- zavedení pojistného na nemocenské pojištění pro zaměstnance ve výši 0,6 % => Zaměstnanci v roce 2024 dostanou nižší čistou mzdu, protože začnou znovu odvádět nemocenské pojištění ve výši 0,6 %.

V oblasti **nemocenského pojištění** dochází ke zvýšení redukčních hranic pro výpočet dávek nemocenského pojištění:

- první redukční hranice na 1.466 Kč,
- druhá redukční hranice na 2.199 Kč,
- třetí redukční hranice na 4.397 Kč.

Rozhodný příjem pro účast na nemocenském pojištění se pro rok 2024 nemění a činí 4.000 Kč.

Nepeněžní benefity, které zaměstnanci poskytne zaměstnavatel a dosud byly osvobozené od daně, budou nově osvobozené od daně z příjmů fyzických osob na straně zaměstnance jen do výše poloviny průměrné mzdy (aktuálně 21.984 Kč).

Ministerstvo financí (dále jen „MF“) vydalo Metodické doporučení k zajištění jednotného postupu při tvorbě a hospodaření s fondem kulturních a sociálních potřeb (účinnost od 01.01.2024), kde jsou mj. uvedeny nejvýznamnější změny v oblasti FKSP a sociálního fondu, dále jednotlivé aspekty nové právní úpravy FKSP a změny v právní úpravě stravování v rozpočtových pravidlech a v rozpočtových pravidlech územních rozpočtů – viz příloha popř. <https://www.mfcr.cz/cs/rozpocetova-politika/statni-rozpocet/legislativa-statniho-rozpocetu/2023/metodicke-doporuceni-k-fksp-po-1-1-2024-54227>

Dohody o provedení práce (DPP) a o pracovní činnosti (DPČ), jak jsme je znali doposud, v podstatě skončily. Tato forma zaměstnaneckého vztahu, která byla doposud využívána pro svoji jednoduchost, se od počátku letošního přiblížila pravidlům pro hlavní pracovní poměr. Lidé pracující na dohody mají od roku 2024 nárok na dovolenou. Od července 2024 budou existovat dvě hranice pro povinnost odvádět pojistné z DPP:

- pro zaměstnance, který na DPP pracuje jen u jednoho zaměstnavatele, je limit 25 % úředně stanovené průměrné mzdy (10.500 Kč v roce 2024),
- pro zaměstnance, který má souběžně více DPP u různých zaměstnavatelů, je limit 40 % průměrné mzdy (17.500 Kč v roce 2024).

Když překročí jeden nebo druhý limit, musí se z dohody odvádět pojistné. Dosud je hranice 10.000 Kč.

Výše paušální částky **náhrady nákladů při práci na dálku** se od ledna 2024 snižuje ze 4,60 Kč/hod. na **4,45 Kč/hod.**

Vyšší minimální mzda

Minimální mzda, která představuje nejnižší možné ohodnocení práce na plný úvazek bez ohledu na kvalifikaci a náročnost, se od ledna 2024 zvyšuje o **1.600 Kč na 18.900 Kč**. K navýšení dojde i u některých úrovních zaručené mzdy. Ta určuje nejnižší možné ohodnocení za práci s ohledem na její složitost, odpovědnost a namáhavost a dělí profese dle této logiky do osmi skupin. Krom první skupiny, jejíž minimální výdělek je stanovován právě prostřednictvím minimální mzdy (do této kategorie se řadí např. nekvalifikovaná povolání jako uklízečky nebo doručovatelé zásilek), dojde k růstu nejnižšího možného výdělku také ve druhé, třetí a osmé skupině prací.

Navrhovaný růst minimální mzdy a nejnižších úrovní zaručených mezd pro rok 2024

Skupina prací	Nejnižší úroveň zaručené mzdy [Kč/hod.]	Nejnižší úroveň zaručené mzdy [Kč/měs.]	Rozdíly oproti současnosti [Kč]
1.	112,50	18.900	1.600
2.	116,10	19.500	1.600
3.	126,80	21.300	1.600
4.	129,80	21.800	0
5.	143,30	24.100	0
6.	158,20	26.600	0
7.	174,70	29.400	0
8.	225	37.800	3.200

Zdroj: MPSV

Nemocenské pojištění zaměstnanců

Konsolidační balíček znovu zavádí nemocenské pojištění placené přímo zaměstnanci, a to ve výši **0,6 %**. => Zaměstnanci tak dostanou nižší čistou mzdu, protože začnou znovu odvádět nemocenské pojištění ve výši 0,6 %, což u zaměstnance s průměrnou mzdou představuje nižší příjem zhruba o 250 Kč/měs.

Vývoj sazeb nemocenského pojištění u zaměstnanců a zaměstnavatelů

Sazby nemocenského pojištění	Do r. 2008	V období od 2009 do 30.06.2019	Od 01.07.2019	Od r. 2024
Zaměstnavatel	3,3 %	2,3 %	2,1 %	2,1 %
Zaměstnanec	1,1 %	0	0	0,6 %

Zdroj: Ministerstvo financí

Nová výše redukčních hranic pro dávky nemocenského pojištění

Nemocenské a další dávky nemocenského pojištění se pravidelně zvyšují v závislosti na valorizaci tzv. redukčních hranic:

- 1. redukční hranice se zvyšuje od 01.01.2024 na **1.466 Kč**,
- 2. redukční hranice činí **2.199 Kč**,
- 3. redukční hranice se zvyšuje na **4.397 Kč**.

Rozhodný příjem pro účast na nemocenském pojištění se pro rok 2024 nemění a činí **4.000 Kč**.

Nová výše redukčních hranic platí i pro výpočet dávek nemocenského pojištění pro OSVČ.

Změny u dohod o provedení práce a pracovní činnosti

Dohody o provedení práce (DPP) a o pracovní činnosti (DPČ), jak jsme je znali doposud, v podstatě skončily. Tato forma zaměstnaneckého vztahu, která byla doposud využívána pro svoji jednoduchost, se od počátku letošního přiblížila pravidlům pro hlavní pracovní poměr.

Drobné změny začaly platit už v říjnu 2023:

- Zaměstnavatelé vám nyní musí předat do 7 dnů od započetí práce na DPP nebo DPČ informační dokument, který popisuje vaše práva.
- Dále vám musí umožnit, abyste v pracovní době navštívili lékaře.
- Můžete požádat zaměstnavatele o převedení na pracovní poměr. Podmínkou je, že jste v rámci uplynulých 12 měsíců odpracovali v souhrnu nejméně 180 dní. Lhůta 12 měsíců se týká měsíců jdoucích po sobě, nejde tedy o kalendářní rok od začátku ledna do konce prosince.
- Zaměstnavatel vám musí nejméně 3 dny před započítáním práce předložit pracovní rozvrh.
- Pokud dostanete od zaměstnavatele výpověď, máte právo požádat o její zdůvodnění a zaměstnavatel je povinen vám do 1 měsíce odpovědět.

Další změny začaly platit od 01.01.2024:

- Od ledna 2024 máte jako „dohodář“ (na DPP i DPČ) právo na dovolenou, pokud odpracujete více než 80 hodin a váš smluvní vztah překročí hranici 28 pracovních dnů.

A další výrazné novinky přijdou v průběhu roku, pravděpodobně od července 2024, kdy cílem navrhované právní úpravy je využívání DPP primárně v souladu se svým účelem, tj. zejména jako doplňkové zaměstnání nebo jako krátkodobé zaměstnání k získání příležitostného příjmu.

- Od 01.07.2024 se DPP začnou týkat odvody na zdravotní a sociální pojištění, tj. jsou stanoveny dva limity pro vznik účasti na pojištění, a to první limit se stanovuje pro DPP u jednoho zaměstnavatele ve výši 25 % průměrné mzdy (v roce 2024 je to hranice **10.500 Kč**) a druhý limit se stanovuje pro vznik účasti na pojištění při souběhu více DPP u různých zaměstnavatelů, tzv. kumulace dohod, ve výši 40 % průměrné mzdy (v roce 2024 je to hranice **17.500 Kč**). V případě, že bude v kalendářním měsíci překročen jeden nebo druhý limit, tak zaměstnanci vznikne účast na pojištění a dojde ke „zpojistnění“ DPP. Pojistné platí zaměstnavatel i zaměstnanec, každý svoji část.
- Zaměstnavatelé budou mít od 01.07.2024 povinnost hlásit dohody do registru České správy sociálního zabezpečení (ČSSZ) a každý měsíc budou reportovat, kolik jste si vydělali. Pokud ČSSZ zjistí, že jste některý z limitů překročili, pak budete muset zpětně doplatit svou část povinných odvodů a stejně tak i vaši zaměstnavatelé.

Vyšší náhrada příjmu při pracovní neschopnosti

Obdobně, jako se redukuje výdělek při výpočtu nemocenské, upravuje se také průměrný hodinový výdělek při stanovení výše náhrady mzdy za prvních 14 dnů dočasné pracovní neschopnosti nebo karantény. Ten se také nezohledňuje celý, ale snižuje se podle hodinových redukčních hranic, které však musíte dopočítat, neb je nenajdete ve Sbírce zákonů.

Získají se tak, že se redukční hranice (denního vyměřovacího základu) pro výpočet nemocenského a dalších nemocenských dávek násobí koeficientem **0,175** a poté se zaokrouhlí na haléře směrem nahoru.

- 1. redukční hranice je nově **256,55 Kč** namísto dosavadních 235,38 Kč, přičemž se z uvedené části (částky) hodinového příjmu (do této hranice) započte 90 %,
- 2. redukční hranice je **384,83 Kč** namísto stávajících 352,98 Kč. Z příjmu přesahujícího 1. redukční hranici až do hodnoty 2. redukční hranice se započte 60 %.
- 3. redukční hranice činí **769,48 Kč** oproti dosavadním 705,78 Kč, přičemž se z částky přesahující 2. redukční hranici až do částky ve výši 3. redukční hranice započte 30 %.

Částka nad třetí redukční hranici se nezapočítává a nezohledňuje.

Vyšší zahraniční stravné a diety

Od 01.01.2024 dochází ke změnám v sazbách zahraničního stravného, které povinně vyplácí zaměstnavatel, když vás vyše pracovat mimo ČR.

Země	Měna	Sazba v roce 2023	Sazba pro rok 2024
Andorra	EUR	45	50
Arménie	EUR	40	45
Černá Hora	EUR	35	40
Egypt	EUR	45	50
Estonsko	EUR	40	45
Ghana	EUR	50	55
Gruzie	EUR	40	45
Hongkong	EUR	45	50
Chorvatsko	EUR	40	45
Irák	EUR	45	50
Island	EUR	60	65
Kypr	EUR	40	45
Lichtenštejnsko	CHF	65	70
Lotyšsko	EUR	40	45
Lucembursko	EUR	50	55
Maďarsko	EUR	40	45
Maroko	EUR	45	50
Norsko	EUR	60	65
Peru	USD	50	52
Severní Makedonie	EUR	35	40
Španělsko	EUR	45	50
Švédsko	EUR	60	65

Snížení osvobození nepeněžních benefitů zaměstnanců

Ke změnám dojde u zaměstnaneckých benefitů (dle § 6 odst. 9 písm. d) zákona o daních z příjmů), kde dochází od roku 2024 k zastropování osvobození od daně. Jde například o benefity v oblasti sportu, vzdělávání, kultury či zdraví, ale i příspěvek na knihy nebo zájezd

či rekreaci, které jsou nově osvobozené od daně do výše poloviny průměrné mzdy pro daný rok (pro rok 2024 jde tedy o částku **21.984 Kč**).

Změny u příspěvků na stravování

Konsolidační balíček od 1. ledna 2024 sjednocuje příspěvky zaměstnavatele na stravu zaměstnanců. Nyní pojem „příspěvek na stravování“ zahrnuje jak stravenky, tak jídlo zajištěné na pracovišti i stravenkový paušál. Jedná se o část příjmu zaměstnance, která je osvobozena od daně, pokud během směny odpracoval aspoň 3 hodiny a nevznikl mu během ní nárok na stravné v rámci cestovních náhrad.

Osvobození od daně je u zaměstnanců limitováno do 70 % horní hranice stravného, které zaměstnavatel může poskytnout při pracovní cestě trávící 5 až 12 hodin. Pokud zaměstnanec pracuje více než 11 hodin, může mu zaměstnavatel poskytnout i druhý stravenkový paušál. Jestliže zaměstnavatel poskytne příspěvek, který překročí zmíněný limit, bude tato nadlimitní část příjmem, jenž vám zaměstnavatel musí zdanit a odvést z něj pojistné.

V souvislosti se stravováním zaměstnanců ještě zmiňme, že došlo ke zrušení osvobození u nadlimitních stravenek, které mohly být, na rozdíl od stravenkového paušálu, poskytovány bez limitu. To mohlo znamenat i benefit ve výši několika tisíc Kč denně (tzv. manažerské stravenky).

Změny u zdanění při využití firemního vozu k osobním účelům

Změny nastávají také u danění firemních vozů, které používáte i pro soukromé účely. Platí, že se jedná o nepeněžní příjem, který zaměstnavatel zdaňuje 1 % ze vstupní ceny vozu za každý měsíc, minimální částka je **1.000 Kč**. Pokud dostanete od zaměstnavatele nízkoemisní vůz (míněno vůz, který nepřesahuje emisní limit CO₂ ve výši 50 g/km a 80 % emisních limitů pro látky znečišťující ovzduší), pak se daní pouze 0,5 % jeho pořizovací ceny za měsíc.

Novinku přináší konsolidační balíček, který zavádí pojem bezemisní vozidlo využívající pro svůj pohon elektrickou energii či vodík, případně nemá žádné emise CO₂. V tom případě zaměstnavatel tento příjem zdaní částkou pouze 0,25 % ze vstupní ceny vozu za každý měsíc.

Jestliže máte od zaměstnavatele k dispozici více vozů i pro soukromé účely, pak se daň odvádí ve výši daného procenta z nejvyšší vstupní ceny jednotlivých vozů. Pokud můžete používat více vozů najednou během jednoho měsíce, bude nepeněžní příjem součet částek, které odpovídají výši daného procenta vstupní ceny každého vozu, které máte k užívání.

Snižuje se náhrada paušálních výdajů za home office

Už od října 2023 mohou lidé, kteří pracují z domova, dostávat od zaměstnavatele náhradu nákladů, které nějak souvisí s jejich prací. Paušální částka, kterou stanovuje vyhláška (vyhláška o stanovení výše paušální částky náhrady nákladů při práci na dálku obsahuje údaj stanovený na základě nejnovějších zjištění Českého statistického úřadu; vyhláška provádí zmocnění k aktualizaci dotčeného údaje pro kalendářní rok), se nyní od ledna 2024 lehce sníží.

Zatímco v říjnu činila 4,60 Kč/hod., pro rok 2024 je stanovena na **4,45 Kč/hod.**, po zaokrouhlení vychází částka na **4,50 Kč/hod.**

Změna nařízení vlády o katalogu prací ve veřejných službách a správě

Dne 13.12.2023 vláda schválila návrh změny nařízení vlády o katalogu prací ve veřejných službách a správě, který má v gesci MPSV. Úpravy se týkají navýšení platových tříd lékařů, ale také zubařů a farmaceutů. Nařízení vlády vychází z dohody se zástupci lékařů. Katalog prací je výčtem prací zařazených do platových tříd u jednotlivých povolání, což se odráží i v platovém ohodnocení. Schválené změny lépe zohledňují vazbu na vzdělání. Od ledna tak například lékaři po absolvování fakulty nebo dalšího vzdělání budou zařazeni do vyšších platových tříd, čímž se zvýší i jejich platový tarif.

Platový tarif lékaře po škole nyní činí 38.980 Kč/měs., nově bude tento platový tarif od ledna 2024 činit 41.380 až 57.130 Kč/měs. podle dosažené praxe. Po absolvování tzv. základního kmene budou lékaři i nadále odměňováni ve 13. platové třídě a jejich platový tarif zůstává na stejné úrovni, tedy 46.530 až 63.580 Kč/měs., rovněž podle dosažené praxe. Lékaři po získání specializace se nově přesunou do 14. platové třídy a jejich platový tarif bude činit 49.580 až 68.230 Kč/měs., opět v závislosti na praxi. Zařazení prací lékařů do 15. a 16. platové třídy se nemění, a tudíž se nemění ani výše platového tarifu.

Stejná pravidla se budou týkat i zubních lékařů.

Farmaceutům přibude 15. platová třída s rozpětím od 41.730 až po 61.820 Kč/měs., a to rovněž podle dosažené praxe. Nově bude nejnáročnější práce farmaceutických asistentů zařazena do 11. platové třídy, ve které činí platový tarif od 36.660 až po 45.190 Kč/měs.

K dalším změnám ve zdravotnictví dochází poslaneckým návrhem novely zákoníku práce. Ta se týká zejména úpravy délky služeb lékařů a vzešla i z požadavků zástupců pracovníků ve zdravotnictví a celková délka služby ve zdravotnictví se díky tomu posula až na 24 hodin.

2. Daně

Většinu změn v oblasti daní přinesl konsolidační balíček. Nejedná se však pouze o změny u daňových slev (např. zrušení daňové slevy na studenta) a odpočtů od základu daně (např. zrušení odpočtu za členské příspěvky odborům), ale týká se daní z příjmů, DPH, sazby daně z nemovitosti či vyššího zdanění neřestí (alkohol, tabákové výrobky, hazard).

Firmy čeká zvýšení daně z příjmů z 19 na 21 %, fyzické osoby by měly i nadále platit sazbu 15 %. Výjimkou jsou lidé s vyššími příjmy, u nichž vzroste daňová progresse. Dosud se progresivní zdanění sazbou 23 % týkalo osob s příjmy nad čtyřnásobkem průměrné mzdy (aktuálně asi 161.000 Kč/měs.), nově půjde už o trojnásobek průměrné mzdy, což odpovídá zhruba 132.000 Kč/měs. (hranice se tedy sníží z 1.935.552 Kč pro rok 2023 na 1.582.812 Kč pro rok 2024, což v měsíčním vyjádření – pro zálohu na daň – je právě 131.901 Kč).

Daň z příjmu právnických osob se zvyšuje z 19 na 21 % (počínaje příjmy za rok 2024). Zároveň končí nebo se omezují některé daňové úlevy. Například při nákupu auta „na firmu“ budou uznatelné jen náklady do 2 mil. Kč na jeden vůz. Jde o částečný návrat před rok 2007, kdy byl limit 1,5 mil. Kč. Končí také daňová uznatelnost takzvaného tichého vína jako daru do 500 Kč na reprezentaci.

Od roku 2024 firmy mohou vést **účetnictví (a platit daň)** v eurech, dolarech nebo librách – když je pro ně takzvanou funkční měnou. Tato možnost se týká především firem, které mají většinu transakcí (nad 50 %) v dané cizí měně, přípustná jsou však i jiná kritéria.

Zaměstnanecké akcie: Dosud se při poskytnutí akcií za zvýhodněných podmínek tato výhoda považovala za příjem ze závislé činnosti, takže podléhala jak dani z příjmů, tak i sociálnímu a zdravotnímu pojistnému v okamžiku poskytnutí nebo koupě akcií. Nová úprava odkládá zdanění a odvody do okamžiku prodeje akcií zaměstnancem, jeho odchodu z firmy nebo po deseti letech od obdržení tohoto benefitu. Zohledňuje i situaci, kdy se projekt nepovede a firma ztratí svou hodnotu. (Od ledna 2024 se zatím odkládá jen daň, úprava týkající se sociálního a zdravotního pojištění má přijít v nejbližších novelách.)

Poměrně dost změn přinesl konsolidační balíček také do oblasti **DPH**. Ze tří sazeb jsou nově dvě, a to základní ve výši **21 %** a snížená bude ve výši **12 %**. Na knihy bude nově nulová daň. Z 15 na 12 % klesla DPH u potravin (bez nápojů), zdravotnických prostředků, stavebních prací k bydlení, dětských autosedaček nebo pohřebních služeb. Naopak z 10 na 12 % se zvyšuje DPH na léky, vodné a stočné, teplo, veřejnou dopravu, časopisy a noviny, ubytovací služby, stravovací služby nebo vstupné na kulturní a sportovní akce a sportoviště.

Další změny se dotýkají např. i **sazby daně z nemovitosti**, které se dle Ministerstva financí zvyšují přibližně o čtvrtinu (80 %), a povinnost podat daňové přiznání, a to už do konce

ledna 2024, se nově týká více vlastníků nemovitostí – především garáží nevyužívaných k parkování, rekreačních objektů a domů, které majitelé z části využívají i k pronájmu.

Změny nastávají i v oblasti **daňových úlev na stáří**. Dosud si lidé mohli odečíst od základu daně maximálně 24.000 Kč/rok za penzijní spoření a dalších až 24.000 Kč/rok za životní pojištění (pokud obsahuje spořicí složku, tedy s výjimkou čistě rizikového pojištění). Oba limity se od roku 2024 slučují do jednoho. Nově je společná hranice 48.000 Kč/rok a záleží na každém člověku, jak ji v praxi využije. Lidem, kteří neuplatňují životní pojištění, se tak může odpočet příspěvků na penzijní spoření zdvojnásobit. Společný limit 48.000 Kč navíc lze – vedle „penzijka“ a „životka“ – nově využít obecně na „daňově podporované produkty spoření na stáří“. Mezi ně patří hlavně investice a další nástroje evidované jako **dlouhodobý investiční produkt (DIP)**. Stejnou výhodou dostane i pojištění dlouhodobé péče.

Sazba **spotřební daně z cigaret, tabáku na kouření, doutníků a cigarillos** stoupne od roku 2024 o 10 %, v letech 2025 až 2027 pak vždy o 5 %. Daň u zahřívání tabáku stoupne o 15 % v každém z let 2024 až 2027. Zavede se nová daň z nikotinových sáčků a náplní do e-cigaret.

Sazba **spotřební daně z lihu** se v letech 2024 a 2025 navýší o 10 % a v roce 2026 o 5 %. Nulová sazba zůstane na takzvané tiché víno. Skončí ale jeho daňová uznatelnost jako daru do 500 Kč na reprezentaci.

Od roku 2024 se přestanou prodávat **kolkové známky**, ještě rok ale bude možné využít ty dříve nakoupené.

Změny u daňových slev

Změny se dotknou řady daňových slev. Od roku 2024 dochází ke zrušení:

- daňové slevy za umístění dítěte v předškolním zařízení (od roku 2024 končí daňová „sleva za umístění dítěte“ zvaná **školkovné**, tzn. snížit si daň o výdaje, které prokazatelně vynaložil za mateřskou školu nebo obdobné zařízení péče o děti předškolního věku, může jeden z rodičů naposledy z příjmů za rok 2023),
- daňové **slevy na studenta** (tzn. daňová sleva na studenta ve výši 4.020 Kč/rok skončí, naposledy ji lze uplatnit pro příjmy za rok 2023; studenti budou moci dál využít základní slevu na poplatníka 30.840 Kč/rok, případně i další úlevy, pokud splňují podmínky).

U daňové slevy na vyživovanou manželku/manžela přibude podmínka pro nárok na její uplatnění. Ten, na koho se sleva vztahuje, musí pro uplatnění slevy pečovat o dítě do 3 let. => Daňovou slevu na vyživovaného manžela (až 24 840 Kč/rok), pokud jeho vlastní příjmy nepřesáhnou 68.000 Kč/rok, bude možné odečíst jen v případě péče o dítě do tří let. Omezení se poprvé dotkne příjmů za rok 2024.

Změny u odpočtů od základu daně

Kromě zrušení daňových slev dochází i ke zrušení některých odpočtů od základu daně:

- ruší se **odpočet za členské příspěvky odborům**,
- ruší se **odpočet za úhradu zkoušek** ověřujících výsledky dalšího vzdělávání.

Členové odborů si už nebudou moci odečítat od základu daně zaplacené příspěvky. Naposledy lze tuto úlevu využít pro příjmy za rok 2023. Odpočet odpovídá zaplaceným příspěvkům, maximální limit je 3.000 Kč/rok a současně nesmí přesáhnout 1,5 % zdanitelných příjmů ze zaměstnání.

Z příjmů za rok 2024 už si nepůjde odečítat náklady za „zkoušky ověřující výsledky dalšího vzdělávání“. V praxi jde hlavně o zvyšování profesní kvalifikace. Snížit daňový základ (až o 10.000 Kč/rok) si lze naposledy z příjmů za rok 2023.

Změny u státem podporovaných produktů pro zajištění na stáří

Limit pro odpočet od základu daně za úložky na produkty spoření na důchod ve III. pilíři se od nového roku sjednocuje s limitem na životní pojištění (uznatelné jsou varianty kromě čistě rizikového).

Platby na penzjko a životko půjdou od základu daně odečíst do částky 48 tis. Kč s tím, že kromě těchto produktů do limitu budete moci nově promítnout také platby na další státem podporované produkty spoření na stáří. Ty budou zejména z oblasti investic, vejdou-li se do definice tzv. **dlouhodobého investičního produktu (DIP)**.

Jde o souhrnný název pro existující finanční produkty, prostřednictvím kterých můžete spořit na stáří a které mají sloužit jako alternativa ke státem podporovanému životku a penzjku. Může jít například o akcie, dluhopisy, investice do podílového fondu, ale i spořicí účet či termínovaný vklad. DIP bude moci poskytovat typicky banka, obchodník s cennými papíry nebo například investiční společnost, vždy pod dozorem centrální banky.

Dále bude možné do souhrnného limitu promítnout také platby na tzv. **pojištění dlouhodobé péče**. Tento nový produkt má krýt riziko, že se vy nebo vaše blízká osoba stanete závislími na pomoci jiné osoby při zvládnání základních životních potřeb kvůli (dlouhodobě) špatnému zdravotnímu stavu.

Minimální délka daňově podporovaného spoření (investic) se – počínaje smlouvami uzavřenými od ledna 2024 – zdvojnásobí z 60 na 120 měsíců, tedy z pěti na deset let. Kdo si vybere úspory předčasně, bude muset doplatit daň.

Vyšší sazba daně z příjmů bude platit pro více osob

Vyšší sazba daně z příjmů fyzických osob, která činí **23 %**, nově platí pro lidi s příjmem ve výši trojnásobku průměrné mzdy (do konce roku 2023 platila pro příjem ve výši čtyřnásobku průměrné mzdy). Hranice příjmu se tedy snižuje na **131.901 Kč** (při zohlednění odhadované průměrné mzdy pro rok 2024 ve výši 43.967 Kč).

Změny u DPH

Poměrně dost změn přinesl konsolidační balíček také do oblasti DPH. Ze tří sazeb jsou nově dvě, a to základní ve výši **21 %** a snížená bude ve výši **12 %**. Na knihy bude nově nulová sazba.

Sjednocením snížených sazeb dochází k poklesu daně z 15 na 12 % např. u potravin bez nápojů, zdravotnických prostředků, stavebních prací k bydlení, dětských autosedaček nebo pohřebních služeb.

Obrácený efekt (tedy zboží, jež je nově ve 12% sazbě a bylo v 10% sazbě) se týká léků, vodného, stočného, tepla, veřejné dopravy, časopisů a novin, kulturních a sportovních akcí a stravovacích a ubytovacích služeb.

Ze základní do snížené sazby DPH se přesouvá příležitostná a zvláštní linková hromadná autobusová doprava osob.

Výrazněji – z 10 % na 21 % – roste DPH na točené pivo, úklidové práce v domácnostech, opravy obuvi, kožených výrobků a kol, kadeřnické a holičské služby a sauny, půjčování nebo nájem knih, novin, časopisů, hudebnin a podobně.

Z 15 % na 21 % roste DPH na nápoje, sběr, přepravu, skládkování komunálního odpadu, služby autorů a výkonných umělců, řezané květiny a palivové dřevo.

Změny u daně z nemovitých věcí

Během ledna bude muset řada lidí podat přiznání k dani z nemovitých věcí. Změny přinesl konsolidační balíček.

Sazby daně u staveb a pozemků se například zvyšují o 80 %. Další změny se dotknou například budov pro rekreaci či spoluvlastnických podílů. Některé poplatníky ovlivní rozšíření některých osvobození.

Změny u daně z příjmů právnických osob

Daň z příjmů právnických osob se zvyšuje z 19 % na **21 %**. Změna platí až pro příjmy za rok 2024. Kromě toho dochází i k omezení některých daňových výhod, například daňové uznatelnosti při nákupu osobních aut pro podnikatelské účely, jež se nově vztahují jen na první 2 mil. Kč z ceny vozu. Už také není daňově uznatelný dar na reprezentaci do 500 Kč v podobě tzv. tichého vína (ačkoli nulová sazba spotřební daně zůstává u tichého vína i nadále).

Firmy, které mají většinu transakcí v cizí měně, také nově mohou vést účetnictví ve funkční měně (EUR, USD, GBP) a zároveň v této měně i vyplnit daňové přiznání a zaplatit daň.

Zdanění příjmů z právnických osob nově podléhají jen realizované kurzové operace. Opatření se tak dotkne tzv. nerealizovaných kurzových rozdílů, které firmy v minulosti musely dodávat. Nově je tento nerealizovaný příjem daňově neúčinný.

Vyšší zdanění neřestí

Více na daních zaplatí lidé, kteří holdují alkoholu, tabákovým výrobkům nebo hazardu.

Spotřební daň z cigaret, tabáku na kouření, doutníků a cigarillos se zvyšuje o **10 %** a v letech 2025–2027 pak pravidelně o dalších 5 % za rok. Spotřební daň u zahřívaného tabáku vzroste mezi lety 2024–2027 vždy o 15 % za rok. Spotřební daň je nově zavedena i u nikotinových sáčků a náplní do e-cigaret. A také v tomto případě se zvyšuje, u e-cigaret o 2,5 Kč/ml náplně ročně v letech 2024–2027 a u nikotinových sáčků o 0,4 Kč/g ročně v letech 2024–2026 až o 0,5 Kč/g v roce 2027.

Spotřební daň se zvyšuje i u lihu, a to o **10 %** v roce 2024 a 2025 a o 5 % v 2026.

Limit pro osvobození příjmů z tombol a hazardních her se naopak snižuje. Nově bude osvobozena jen částka 50 tis. Kč místo 1 mil. Kč.

Roste také druhá sazba daně z hazardních her, kterou platí provozovatelé, a to z 23 % na **30 %** (základní sazba ve výši 35 %, uplatňovaná u loterií a technických her, zůstává stejná).

3. Zdravotní a sociální pojištění pro OSVČ

Minimální odvody OSVČ vzrostly. Je to dáno růstem průměrné mzdy pro rok 2024. Nad rámec toho ale v letech 2024–2026 dojde k postupnému navýšení minimálního vyměřovacího základu pojistného na sociální pojištění OSVČ z 25 % na 40 % průměrné mzdy (o 5 % ročně). Zároveň budou OSVČ platit pojistné nejméně z 55 % základu daně (dosud z 50 % základu daně).

Minimální zálohy na sociální a zdravotní pojištění OSVČ se tak zvyšují dohromady o 1.154 Kč. Tentokrát totiž stoupají nejen kvůli každoročnímu růstu průměrné mzdy. Zvyšuje je také vládní konsolidační balíček, který mění výpočet minimálního vyměřovacího základu na důchodové pojištění OSVČ: pro rok 2024 se zvyšuje na 30 % průměrné mzdy (dříve 25 %), během dalších dvou let stoupne postupně až na 40 %. => Minimální záloha na sociální pojištění při hlavní činnosti se pro rok 2024 zvyšuje na **3.852 Kč**; OSVČ zároveň musí nově platit pojistné nejméně z 55 % základu daně (dříve 50 %). Minimální záloha na zdravotní pojištění je 2.968 Kč. Minimum pro dobrovolné nemocenské pojištění se zvyšuje na **216 Kč**.

Změny u záloh na důchodové pojištění i růst minimálních záloh obecně se projevily také u paušální daně. Vedle každoročního růstu průměrné mzdy (od které se odvíjejí minimální zálohy) tentokrát stoupne paušální daň i kvůli zvýšení vyměřovacího základu z 25 na 30 % průměrné mzdy.

Průměrná mzda v roce 2024

Nařízení vlády stanovilo všeobecný vyměřovací základ ve výši 40.638 Kč a přepočítací koeficient pak na 1,0819. Průměrná mzda pro rok 2024 je ve výši **43.967 Kč**.

Sociální pojištění 2024

Minimální měsíční vyměřovací základ pro hlavní činnost pro rok 2024 činí 30 % průměrné mzdy, tedy 13.191 Kč. Minimální záloha pro hlavní činnost je tedy nově **3.852 Kč**.

Minimální zálohy pro OSVČ při vedlejší činnosti se nově odvozují od vyměřovacího základu odpovídajícího 11 % průměrné mzdy, tedy z částky 4.837 Kč. Nová výše zálohy činí **1.413 Kč**.

Srovnání vybraných údajů za rok 2020 až 2024

Údaj platný pro rok	2020	2021	2022	2023	2024 konsolidační balíček
Průměrná mzda	34.835 Kč	35.441 Kč	38.911 Kč	40.324 Kč	43.967 Kč
Minimální záloha (hlavní činnost)	2.544 Kč	2.588 Kč	2.841 Kč	2.944 Kč	3.852 Kč
Minimální záloha (vedlejší činnost)	1.018 Kč	1.036 Kč	1.137 Kč	1.178 Kč	1.413 Kč

Navyšování minimálního vyměřovacího základu se nedotkne OSVČ, které teprve začínají podnikat. U těch bude v prvních třech letech minimální záloha odpovídat 25 % průměrné mzdy.

Pozor: Minimální záloha OSVČ na sociální pojištění se nově zvedá hned od lednové platby – stejně jako je to běžné u zdravotního pojištění.

Nemocenské pojištění 2024

Minimální platba na nemocenské pojištění pro OSVČ se stanovuje jako 2,7 % z minimálního vyměřovacího základu a pro letošek je ve výši **216 Kč** měsíčně.

Zdravotní pojištění 2024

Minimální záloha pro OSVČ vykonávající **hlavní činnost** je rok 2024 ve výši **2.968 Kč**.

Srovnání vybraných ukazatelů za rok 2020 až 2024

Rok	2020	2021	2022	2023	2024
Minimální vyměřovací základ	17.418 Kč	17.721 Kč	19.456 Kč	20.162 Kč	21.984 Kč
Minimální záloha	2.352 Kč	2.393 Kč	2.627 Kč	2.722 Kč	2.968 Kč

Výpočet minimální zálohy na zdravotní pojištění pro osoby bez zdanitelných příjmů (OBZP) se stanovuje jako 13,5 % z minimální mzdy pro daný rok a je ve výši **2.552 Kč**.

Sjednocení termínu pro navýšení minimálních záloh

Pravidla pro navyšování minimálních záloh pro daný rok se u důchodového a zdravotního pojištění sjednocují. Nově platí, že i u důchodového pojištění je nutné platit novou výši minimální zálohy už od ledna, jako je tomu u zdravotního pojištění.

Vedlejší činnost nadále nebude podmíněna pobíráním rodičáku

OSVČ nově vykonávají vedlejší činnost z titulu péče o dítě do 4 let. Dosud přitom byla podmínka pro vznik vedlejší činnosti navázána na pobírání rodičovského příspěvku. Pro potřeby důchodového pojištění už tedy nehraje roli pobírání zmíněné dávky, ale věk dítěte, o které je pečováno.

OSVČ se při začátku činnosti už nemusí registrovat na finančního úřadu

Poplatníci daně z příjmů fyzických osob se už při začátku činnosti nemusí registrovat na finančním úřadu. Ke zrušení registrační povinnosti u správce daně dochází kromě začínajících OSVČ také u plátců daně (fyzických osob) pro plátce příjmu, ze kterého je daň vybírána srážkou dle zvláštní sazby daně, a plátce příjmu, ze kterého se sráží úhrada na zajištění daně.

Vracení přeplatku jen bezhotovostně

Podnikajících fyzických osob se dotkne i další změna obsažená v konsolidačním balíčku. Podnikajícím fyzickým osobám bude moci finanční úřad vracet přeplatky pouze bezhotovostně na bankovní účet uvedený v žádosti o vrácení přeplatku.

Paušální daň v roce 2024

Vedle každoročního růstu průměrné mzdy (od které se odvíjejí minimální zálohy) tentokrát stoupne paušální daň i kvůli zvýšení vyměřovacího základu z 25 na 30 % průměrné mzdy.

Platba pro první pásmo se zvyšuje o 1.290 Kč měsíčně na **7.498 Kč** (4.430 Kč důchodové pojištění + 2.968 Kč zdravotní pojištění + 100 Kč daň z příjmů).

Platba pro druhé pásmo se zvyšuje o 745 Kč měsíčně na **16.745 Kč** (8.191 Kč důchodové pojištění + 3.591 Kč zdravotní pojištění + 4.963 Kč na daň z příjmů).

Platba pro třetí pásmo se zvyšuje o 1.139 Kč měsíčně na **27.139 Kč** (12.527 Kč důchodové pojištění + 5.292 Kč zdravotní pojištění + 9.320 Kč na daň z příjmů).

Vstup do takzvaného paušálního režimu je dobrovolný. Kdo se chce nově k paušální dani přihlásit, musí to udělat do 10.01.2024. Kdo paušální daň využíval už v roce 2023 a chce v tom pokračovat, nemusí nic dělat, pokračuje automaticky (musí přitom stále splňovat podmínky) a jenom si zvýší od ledna platbu. Naopak kdo se chce od paušální daně odhlásit, musí to finančnímu úřadu dopředu nahlásit.

Měsíční výše paušální daně za rok 2024				
	Celková paušální platba	Daň z příjmů	Pojistné na důch. poj.	Pojistné na zdrav. poj.
I. pásmo	7.498 Kč (6.208 Kč za rok 2023)	100 Kč (nemění se)	4.430 Kč (3.386 Kč za rok 2023)	2.968 Kč (2.722 Kč za rok 2023)
II. pásmo	16.745 Kč (16.000 Kč za rok 2023)	4.963 Kč (nemění se)	8.191 Kč (7.446 Kč za rok 2023)	3.591 Kč (nemění se)
III. pásmo	27.139 Kč (26.000 Kč za rok 2023)	9.320 Kč (nemění se)	12.527 Kč (11.388 Kč za rok 2023)	5.292 Kč (nemění se)

Pravidla pro takzvané výdajové paušály se nemění.

4. Důchody

*Pravidelná valorizace zvyšuje od 01.01.2024 všechny druhy důchodů o **360 Kč**. Tentokrát roste jen základní výměra (na **4.400 Kč/měs.**), procentní výměra se nezmění. Nově bude valorizační oznámení příjemcům, kteří pobírají jeden důchod a chodí jim na bankovní účet, zasláno elektronicky prostřednictvím „zprávy pro příjemce“. Uvidí ho tedy u příchozí platby ve svém elektronickém bankovníctví.*

Novela zákona o důchodovém pojištění přináší pro tzv. **předčasné starobní důchodce** několik změn:

- maximální doba předčasnosti se zkracuje na 3 roky,
- potřebná doba pojištění se prodlužuje z 35 na 40 roků (účinnost od 01.10.2024),
- krácení procentní výměry za předčasnost, a to o 1,5 % výpočtového základu za každých (i započatých) 90 kalendářních dnů z doby ode dne, od kterého se starobní důchod přiznává, do dosažení důchodového věku,
- procentní výměra přiznaného důchodu se valorizuje až od ledna kalendářního roku následujícího po roce, v němž pojištěnec dosáhl důchodového věku.

Zákon upravuje i mechanismus valorizace důchodů. Od 01.10.2023 se mění obecná pravidla pro valorizaci důchodů. Výpočet růstu cen bude nově odvozen pouze z indexu spotřebitelských cen za domácnosti důchodců.

Od ledna 2024 se též zvyšuje **zvláštní příspěvek k důchodu**. Zvláštní příspěvek k důchodu zavedený v roce 2005 jako kompenzace za rušení nebo omezování dosavadních zvýhodnění účastníků odboje a osob účastných rehabilitace v oblasti dopravy (slevy z jízdného), telefonních služeb a lázeňských a rekreačních pobytů, se zvyšuje o 5,2 % na částky **2.816 Kč** (účastníci odboje) a **1.408 Kč** (vdovy, vdovci) měsíčně.

Od 01.12.2023 se zavádí možnost podání **žádosti o důchod on-line** a s tím související úprava místní příslušnosti okresní správy sociálního zabezpečení. O důchod je možné si zažádat na **ePortálu ČSSZ**.

Lednová valorizace důchodů

Začátkem roku navýší starobní, invalidní a pozůstalostní důchody pravidelná valorizace, a to **o 360 Kč** (ze 4.040 Kč na 4.400 Kč). Tentokrát dochází k navýšení základní výměry, takže se všem navýší důchody o stejnou částku.

Stát některá valorizační oznámení o lednovém navýšení důchodu zašle lidem v penzi elektronicky. Půjde o oznámení směřující k příjemcům pobírajícím jeden druh důchodu, kteří si ho nechávají posílat na bankovní účet. Těm přijde oznámení o valorizaci elektronicky prostřednictvím „zprávy pro příjemce“.

Zvýšení zvláštního příspěvku k důchodu

Zvláštní příspěvek k důchodu se od ledna zvyšuje. Dávka, která se vyplácí pouze k penzi v jednotné pevné měsíční výši, je stanovena zvlášť pro příjemce starobních a invalidních důchodů (ta se zvyšuje na **2.816 Kč**) a zvlášť pro poživatele vdovských a vdoveckých důchodů (zvyšuje se na **1.408 Kč**).

Průměrných důchodů pro účastníky odboje proti komunismu

Dne 20.12.2023 vláda schválila záruku průměrných důchodů pro účastníky odboje proti komunismu - Zákon podle návrhu zajistí, že účastníci odboje a odporu proti komunismu budou mít vždy nárok na starobní důchod při dosažení důchodového věku, i když nesplní podmínku potřebné doby důchodového pojištění. Budou mít také nárok na důchod ve výši odpovídající minimálně průměrnému starobnímu důchodu, jehož aktuální hodnota po lednové valorizaci bude **20.635 Kč/měs.** Od této výše budou také odvozeny vdovské a vdovecké důchody, a invalidní důchody pro invaliditu prvního a druhého stupně. Tato zaručená výše důchodu z českého důchodového pojištění bude přitom náležet i v případě příjemců tzv. dílčích důchodů, tedy důchodů přiznaných s ohledem na výdělečnou činnost v cizině.

Do předčasného důchodu jen se získanou dobou pojištění v délce 40 let

V říjnu 2024 začne platit podmínka, že aby mohl pojištěnec odejít do předčasného důchodu, musí získat dobu pojištění aspoň v délce **40 let**. Novinka souvisí se zpřísněním podmínek pro vznik nároku na předčasný důchod. Tyto změny však začaly platit už v říjnu 2023.

V oblasti důchodů se chystá řada dalších změn, které však začnou platit později než v roce 2024.

5. Dávky

*Rodičovský příspěvek pro děti narozené od 01.01.2024 dělá **350.000 Kč**, což je o 50.000 Kč víc než pro děti narozené před tímto datem, pro které zůstává dřívější limit 300.000 Kč. Při narození dvou a více dětí současně dostanou rodiny 1,5násobek základní částky. U dětí narozených po 01.01.2024 lze rodičovský příspěvek čerpat maximálně **3 roky**, což je o rok méně než u narozených před tímto datem, pro které zůstává maximální délka čerpání 4 roky.*

*Od roku 2024 nehraje roli, jestli jste při ukončení zaměstnání měli nárok na odstupné. Úřad práce začne vyplácet **podporu v nezaměstnanosti** hned za první měsíc po ukončení pracovního poměru všem, kdo splní podmínky. Tedy i těm, kterým zaměstnavatel vyplatil odstupné – výplata podpory už se neodkládá. Dále se zpřísní podmínky pro **opakované čerpání podpory**:*

- *Pokud uchazeč podporu dočerpal (dostával ji po celou takzvanou podpůrčí dobu – tedy pět, osm nebo jedenáct měsíců podle věku), může ji znovu dostávat až po odpracování nejméně devíti měsíců.*
- *Pokud uchazeč podporu nedočerpal (přestal ji dostávat před uplynutím celé podpůrčí doby), může ji znovu dostávat celou od začátku až po odpracování nejméně šesti měsíců.*

V obou případech zůstává základní podmínka: doba důchodového pojištění alespoň 12 měsíců v posledních dvou letech před zařazením do evidence uchazečů. Když uchazeč podporu nedočerpal a potom pracuje méně než šest měsíců, může dočerpat jen její zbytek – ne ji dostávat znovu celou od začátku.

*V průběhu roku 2024, a to nejspíš od července, se má zvýšit i **příspěvek na péči** (MPSV navrhuje 2 varianty navýšení).*

Změny u rodičovského příspěvku

Rodičovský příspěvek je od 01.01.2024 o 50.000 Kč vyšší. Celkový balík, který mají rodiče na této dávce k výplatě, je tedy ve výši **350.000 Kč**. Rodiče vícerať, kteří obecně dostávají u rodičáku 1,5násobek základní částky, nově získají celkově **525.000 Kč** (původně 450.000 Kč).

Zároveň však nově platí, že se rodičovský příspěvek bude vyplácet nejdéle **do 3 let** dítěte (tedy o rok méně než dříve).

Změna výše příspěvku i zkrácení doby čerpání se dotknou jen dětí, které se narodí od 01.01.2024.

Zpřísnění podmínek pro nárok na podporu v nezaměstnanosti

Již nebude docházet k odsouvání poskytování této podpory v případě, že uchazeči o zaměstnání bylo z posledního zaměstnání vyplaceno odstupné, odbytné nebo odchodné. V návaznosti na tuto úpravu dochází ke zrušení institutu kompenzace. Cílem úpravy je zajistit, aby byla podpora poskytována od prvního dne bez ohledu na předchozí finanční vyrovnání. Tím se obnoví původní význam odstupného jako kompenzace pro zaměstnance, kteří ztratí práci z organizačních důvodů. Zároveň se prodlouží doba důchodového pojištění získaná zaměstnáním pro případy opakovaného zařazení do evidence uchazečů o zaměstnání. Tím bude zajištěno přiznání a výplata podpory v nezaměstnanosti.

Zpřísní se také podmínky pro přiznání podpory v nezaměstnanosti těm, kteří se v evidenci úřadů práce objevují opakovaně. Nezbytná doba důchodového pojištění, kterou budou uchazeči pro vznik nároku na podporu potřebovat, se prodlouží, protože je stávající systém snadno zneužitelný. Zatímco doposud měl uchazeč s nevyčerpanou podpůrčí dobou nárok na novou podporu už po 3 měsících, od ledna 2024 je tato lhůta prodloužena na 6 měsíců.

V případě, že uchazeč o podporu přijde o nově získanou práci, Úřad práce nepřijme jeho další žádost o podporu dříve než za 9 měsíců.

Uchazeč o zaměstnání s nevyčerpanou podpůrčí dobou:

- při získání doby důchodového pojištění v délce nejméně 6 měsíců bude mít nárok na podporu v nezaměstnanosti po celou podpůrčí dobu, tj. v závislosti na věku po dobu 5, 8 nebo 11 měsíců,
- při odpracování kratší doby než 6 měsíců vznikne nárok na podporu v nezaměstnanosti jen po zbývající nevyčerpanou podpůrčí dobu.

Uchazeč o zaměstnání s vyčerpanou podpůrčí dobou:

- pro přiznání podpory v nezaměstnanosti bude podmínkou odpracovat 9 měsíců,
- v případě, že nezíská dobu důchodového pojištění v délce 9 měsíců, podpora v nezaměstnanosti nebude přiznána.

Zároveň platí, že pro přiznání podpory v nezaměstnanosti musí být splněna základní podmínka, kterou je získání doby důchodového pojištění v délce nejméně 12 měsíců v posledních dvou letech před zařazením do evidence uchazečů o zaměstnání.

Valorizace úrazových rent

Míra valorizace tzv. úrazových rent, tedy náhrad za ztrátu na výdělků po skončení pracovní neschopnosti nebo při uznání invalidity a také pozůstalostních rent, závisí na parametrech důchodového pojištění.

Při letošní valorizaci se zvyšují základní výměry důchodu o 360 Kč (ze 4.040 Kč na 4.400 Kč). Procentní výměra důchodu se zvyšovat nebude. I u rent dojde ke zvýšení o **360 Kč**.

Vyšší příspěvek na péči

V průběhu roku 2024, a to nejspíš od července, se má zvýšit příspěvek na péči. V tuto chvíli ještě nejsou známa přesná čísla. MPSV navrhuje 2 varianty:

První varianta navýšení příspěvku na péči

Stupeň	Výše PnP – děti [Kč]	Po úpravě [Kč]	Výše PnP – dospělí [Kč]	Po úpravě [Kč]
I	3.300	3.300	880	880
II	6.600	8.200	4.400	5.500
III	13.900	16.700	12.800	15.400
IV	19.200	23.100	19.200	23.100

První varianta počítá s navýšením pro druhý, třetí a čtvrtý stupeň. První naopak nevalorizuje.

Druhá varianta navýšení příspěvku na péči

Stupeň	Výše PnP – děti [Kč]	Po úpravě [Kč]	Výše PnP – dospělí [Kč]	Po úpravě [Kč]
I	3.300	4.100	880	2.000
II	6.600	8.200	4.400	5.500

III	13.900	16.700	12.800	15.400
IV	19.200	23.100	19.200	23.100

Zdroj: MPSV

6. Energie

Tržní cena samotné elektřiny a plynu loni klesla, proto končí i státem stanovené stropy. Jenže v roce 2024 pro změnu výrazně stoupne státem regulovaná část ceny: pro domácnosti v průměru o 66 % u elektřiny a 39 % u plynu.

Odběratelé navíc znovu začnou platit příspěvek na podporované zdroje energie, který za ně dočasně platil stát. Náklady na teplo a teplou vodu v centrálně vytápěných domech se začnou rozpočítávat podle jiných pravidel.

Regulované ceny elektřiny a plynu jsou vyšší

Za elektřinu si domácnosti a malí podnikatelé využívající nízké napětí letos připlatí **39,2 %**, průměrný meziroční nárůst regulované složky pro nízké napětí v roce 2024 bude oproti loňskému roku **65,7 %**.

U plynu nyní tvoří regulovaná složka přibližně pětinový podíl z celkové ceny plynu pro domácnosti a maloodběratele (**19,6 %**), pro rok 2024 představují regulované ceny **38,8 %**.

Do faktur se vrátil poplatek za obnovitelné zdroje energie (POZE)

Loni vláda pokrývala ze státního rozpočtu nárůst nákladů v elektroenergetice na krytí technických ztrát v soustavách, náklady na nákup služeb výkonové rovnováhy a náklady na podporu podporovaných zdrojů energie (POZE). Letos se však tato položka do faktur vrací. Cena POZE je **599 Kč za 1 MWh** spotřebované elektřiny.

7. Finance

Hypotéky budou – aspoň teoreticky – dostupnější. Banky už nemusí sledovat ukazatel DTI (Debt to Income), tedy počet ročních čistých příjmů žadatele nutných ke splacení všech jeho dluhů. Zůstává jediný limit: LTV (Loan to Value) ukazující poměr výše hypotečního úvěru k hodnotě nemovitosti. Ten zůstává na 80 %. Znamená to, že na hypotéky dosáhne většinou jen ten, kdo má na pořízení nemovitosti aspoň 20 % z vlastních peněz, respektive z jiných zdrojů než z hypotéky. Pro žadatele mladší 36 let zůstává u LTV zvýšený 90% limit. Od září 2024 se změní i pravidla pro předčasné splacení hypotéky během fixačního období. Za nedodržení smlouvy si banky budou moct účtovat řádově i desítky tisíc místo dosavadních stovek korun, maximálně však 1 % ze splácené částky. Klienti už dosud mají ze zákona několik možností, jak úvěr na bydlení předčasně splatit zcela zdarma, a schválená novela okruh těchto situací ještě rozšiřuje.

Státní podpora **stavebního spoření** se snižuje na polovinu: maximálně 1.000 Kč/rok, a to pro nové i stávající smlouvy. Zatímco dosud byla 10 % z uspořené částky v příslušném kalendářním roce (maximálně však z částky 20.000 Kč), od roku 2024 bude jen 5 %. Příspěvek už zároveň nebude osvobozený od daně, což se ovšem v praxi dotkne minima lidí.

Od července 2024 se změní státní příspěvek na **penzijní připojištění a doplňkové penzijní spoření**. Minimální částka, kterou si lidé musí ukládat pro nárok na státní příspěvek, stoupne na 500 Kč/měs. z dosavadních 300 Kč. Maximální částka, k níž lze příspěvek získat, stoupne na 1.700 Kč/měs. z dosavadních 1.000 Kč. Státní příspěvek bude nově dosahovat vždy 20 % z ukládané částky. Dosud klesá z 30 % u nejnižšího vkladu na 23 % u nejvyšší. V praxi to znamená, že minimální příspěvek nově dosáhne 100 Kč, pokud si člověk ukládá aspoň 500 Kč/měs. Více peněz od státu než dosud dostane až ten, kdo si ukládá přes 1.150 Kč/měs.

Maximální příspěvek bude nově 340 Kč (při ukládání 1.700 Kč/měs.) místo dosavadních 230 Kč (při ukládání 1.000 Kč/měs.). Státní příspěvky už podle schváleného zákona nebudou dostávat senioři, kteří jsou ve starobním důchodu. Nově bude možné zůstat ve starém („transformovaném“) fondu penzijního připojištění a zároveň si spořit v novém („účastnickém“) fondu doplňkového penzijního spoření. Státní podporu ale půjde jenom na jeden z nich.

V polovině ledna 2024 má být spuštěna **aplikace eDoklady**, která umožní mít osobní doklady v telefonu: V lednu začne platit zákon, který umožní používat osobní doklady nahrané v mobilu. Jako první přijde na řadu občanský průkaz. Ani ten hned neuznají všechny instituce, přidají se postupně. Časem prý přijde i digitalizace dalších dokladů. Podmínkou je aplikace eDoklady společně s „digitální identitou občana“ (datovou schránkou, bankovní identitou a podobně). Na cestu do zahraničí – včetně EU – bude zatím dál potřeba klasická plastová občanka nebo cestovní pas.

Od 01.03.2024 se zvyšuje cena **dálničních známek** a Systém dálničních známek se nově propojuje s Centrálním registrem vozidel. Cena dálniční známky od března stoupne na 2.300 Kč z dosavadních 1.500 Kč. Zároveň se bude pravidelně valorizovat podle inflace. Nově je možné koupit si známku maximálně měsíc před začátkem její platnosti místo dosavadních tří. Na druhou stranu desetidenní i měsíční známky zlevní, a to nejen v poměru vůči roční variantě, ale dokonce i vůči dosavadní ceně. Novinkou bude jednodenní známka.

Bodový systém má být jednodušší, zároveň se zpřísní pokuty za vážné přestupky. Řidičský průkaz bude možné využít už od 17. narozenin, ale jen pod dohledem mentora (do 18. narozenin). Bez ohledu na věk začne fungovat „řidičák na zkoušku“ – preventivní opatření pro začínající řidiče po dobu dvou let od získání prvního řidičského oprávnění. Od ledna řidiči při cestách po Česku nemusejí mít u sebe řidičský průkaz a technický průkaz – samozřejmě ale oba doklady musí být platné. Případná kontrola proběhne elektronicky. Nově také stačí jediný technický průkaz místo dvou, výměna proběhne postupně. Na vyznačených úsecích dálnic může nejvyšší dovolená rychlost za dobrých podmínek stoupnout na 150 km/h.

Nový zákon o **pojištění odpovědnosti** začne platit zřejmě od března 2024 a přinese tyto hlavní změny:

- Minimální limity pojistného plnění při újmě na zdraví, smrti nebo majetkové škodě se zvyšují na 50 mil. Kč z dosavadních 35 mil. Kč. U újmy na zdraví nebo smrti se limit vztahuje na každou postiženou osobu, u majetkové škody je limit pro jednu škodní událost bez ohledu na počet poškozených.
- Rozšíří se okruh vozidel, za které je povinné ručení nutné platit. Nově se může týkat i elektrických koloběžek, segwayů, zahradních traktůrků, motorových golfových vozítek, pracovních strojů nebo průmyslových zařízení schopných samostatného přemístění, sněžných skútrů nebo roleb – pokud překračují rychlostní nebo hmotnostní limit a nevztahuje se na ně výjimka.
- Povinnost sjednat pojištění odpovědnosti z provozu vozidla přejde z vlastníka na skutečného provozovatele vozu.
- Při cestách po Česku skončí povinnost mít u sebe takzvanou zelenou kartu, tedy doklad o sjednaném povinném ručení.

Limit pro osvobození příjmů z **hazardních her a tombol** výrazně klesne. Dříve platil daň – například ze Sportky nebo kurzových sázek – jenom ten, kdo vyhraje víc než 1 mil. Kč. Od roku 2024 se hranice snižuje na pouhých 50.000 Kč. To mimo jiné povede i k tomu, že mnohem víc hráčů bude muset podávat daňové přiznání.

Nová pravidla pro poplatek za předčasné splacení hypotéky

Banky budou moci účtovat vyšší poplatek za předčasné splacení hypotéky. V současnosti jsou pravidla nastavená tak, že mohou účtovat poplatek jen ve výši administrativních nákladů. To se má od září 2024 změnit. Banky budou moci uplatnit sankce za porušení smlouvy a nedodržení doby fixace do výše **1 %** z nesplacené části dluhu.

Kromě toho se rozšíří i výčet situací, kdy banka naopak nesmí naúčtovat žádný poplatek za předčasné splacení hypotéky. A to v případě prodeje nemovitosti, na kterou jste hypotékou čerpali, pokud od uzavření smlouvy o úvěru uběhlo více než 24 měsíců, a dále v souvislosti s vypořádáním společného jmění manželů, jehož předmětem byla daná nemovitost.

Změna má od 01.09.2024 platit jen pro nové smlouvy. Pro ostatní spotřebitele s hypotékou pak od nové fixace.

ČNB vypnula ukazatele zadlužení u hypoték

Česká národní banka vypnula k 01.01.2024 ukazatel DTI, tedy povinnost bank prověřovat celkovou zadluženost žadatele o hypoteční úvěr. Už vloni v létě také deaktivovala ukazatel DSTI, který hodnotí váš procentuální poměr zadlužení vzhledem k vašemu čistému měsíčnímu příjmu. Zásadní změnu to sice zájemcům o hypotéku nepřinese, protože jednotlivé banky si tyto ukazatele hlídají samy, nicméně je to signál, že hypotéky mohou být v některých případech dostupnější, než tomu tak bylo doposud.

Občanku a řidičák můžete mít od ledna v mobilu

Přibližně v polovině ledna 2024 má stát spustit aplikaci eDoklady, která vám umožní mít osobní doklady v telefonu. V první fázi budete moci tuto formu identifikace využít při kontaktu na úřadech a postupně se má její využití rozšiřovat i na dalších místech.

Od roku 2025 už mají elektronické doklady akceptovat i soukromoprávní subjekty, jako například banky.

Cena dálničních známek se zvyšuje, snižuje se naopak podpora hybridních vozidel

Po 10 letech se zvýší cena dálniční známky z původních 1.500 Kč na **2.300 Kč**. Tato změna nastane zanedlouho, od 01.03.2024.

- Přibude jednodenní dálniční známka (kupón), její cena bude **200 Kč**.
- 10denní kupón zlevní o 40 Kč, původní cena 310 Kč, nově **270 Kč**,
- měsíční kupón zlevní o 10 Kč, původní cena 440 Kč, nově **430 Kč**.

Systém dálničních známek se nově propojuje s Centrálním registrem vozidel, díky čemuž bude moci automaticky kontrolovat nárok na sníženou úhradu časového poplatku.

- Osvobozena od poplatku budou nadále vozidla, která používají pro svůj provoz výhradně elektrickou energii nebo vodík.
- Hybridní vozidla naopak přijdou o osvobození od poplatku a jejich majitelé (či provozovatelé) budou muset dálniční známku začít platit.

Změny u povinného ručení

U povinného ručení přinesl rok 2024 hned dvě změny. Jednak se zvýšil limit pro škody na zdraví a majetku z původních 35 mil. Kč na **50 mil. Kč**, za druhé se povinnost mít sjednané povinné ručení nově vztahuje na vozidla, která mají konstrukční rychlost **nad 25 km/hod.**, resp. ji má **vyšší než 14 km/hod.** a jeho provozní hmotnost je **větší než 25 kg** (vozidlem je ale i přípojně vozidlo). Za motorové vozidlo je zároveň považováno to, které má jako hlavní zdroj pohybu motor.

Znamená to, že se této změny týkají některé elektrické koloběžky nebo dvoukolové dopravníky (např. Segway) a mohou se také týkat golfových vozítek nebo sněžných skútrů.

Přísnější pokuty, změna bodového systému

Místo dosavadních 5 sazeb v bodovém systému jsou od nynějška pouze tři: **dvoubodové, čtyřbodové a šestibodové**. Na místě budete moci dostat pokutu až **5.500 Kč**, ale ve správním řízení to může být až **75.000 Kč**.

Nová pravidla pro rozúčtování tepla

Náklady na teplou vodu a teplo v centrálně vytápěných domech se rozpočítávají podle jiných pravidel. Ta mají být spravedlivější, motivovat k úsporám a zohledňovat také energetickou náročnost budovy. Vyhláška, která změnu přinesla, upravila poměr základní a spotřební složky, ze kterých se skládá platba. Kromě toho došlo k úpravě spodního limitu u samostatné spotřební složky.

Změny státních příspěvků u spoření na důchod ve III. pilíři

Státní podpora tzv. penzijka ve třetím pilíři se v polovině roku 2024 změní. Abyste dosáhli na příspěvek z penzijního připojištění v transformovaných fondech nebo doplňkového penzijního spoření v účastnických fondech, budete muset posílat víc. Budete-li ale posílat dost, pak můžete získat i vyšší státní podporu než umožňuje současný systém.

Výše státního příspěvku u měsíční úložky ve výši od 500 do 1.699 Kč bude činit **20 %**. Maximálně budete moci získat příspěvek **ve výši 340 Kč/měs.** při úložce **1.700 Kč/měs. a více** (nyní max. 230 Kč).

Na nových pravidlech vydělají ti, kteří na „penzijko“ budou posílat více než 1.150 Kč/měs. Nad tuto částku totiž bude státní příspěvek nově vyšší než podle současných pravidel. Budete-li spořit naopak méně, dostanete za stejnou úložku nižší státní podporu než dnes.

Porovnání současných a navrhovaných pravidel pro stanovení státního příspěvku

Výše měsíční úložky	Současný státní příspěvek	Nový státní příspěvek
300 Kč	90 Kč	0 Kč
400 Kč	110 Kč	0 Kč
500 Kč	130 Kč	100 Kč
600 Kč	150 Kč	120 Kč
700 Kč	170 Kč	140 Kč
800 Kč	190 Kč	160 Kč
900 Kč	210 Kč	180 Kč
1.000 Kč	230 Kč	200 Kč
1.100 Kč	230 Kč	220 Kč
1.150 Kč	230 Kč	230 Kč
1.200 Kč	230 Kč	240 Kč
1.300 Kč	230 Kč	260 Kč
1.400 Kč	230 Kč	280 Kč
1.500 Kč	230 Kč	300 Kč
1.600 Kč	230 Kč	320 Kč
1.700 Kč a více	230 Kč	340 Kč

K 01.07.2024 skončí také možnost získat státní příspěvek pro příjemce starobního důchodu.

Snížení státní podpory u stavebního spoření

Součástí takzvaného konsolidačního balíčku je také změna zákona o stavebním spoření, která znamená snížení státní podpory na polovinu. Od 01.01.2024 bude státní podpora **5 % z ročně uspořené částky**, nejvýše však **1.000 Kč/rok**.

Změna se dotkne všech smluv, tedy i těch, které byly uzavřeny v minulosti. Státní podpora, kterou mají stávající klienti připsanou na účtech, se přirozeně nezmění. Dokonce ještě v dubnu 2024 připiší stavební spořitelny státní podporu za rok 2023 podle platného zákona v roce 2023 (tedy až 2000 Kč). Snížení se poprvé promítne do státní podpory za rok 2024, kterou stavební spořitelny připiší na účty střadatelů v dubnu 2025.

Kromě snížení státní podpory se také komplikuje zákon o daních z příjmů. Dnes je státní podpora stavebního spoření osvobozena od daně z příjmů stejně jako jiné státní dávky nebo příspěvky. Od ledna 2024 je z tohoto pravidla vytvořena výjimka pro státní podporu stavebního spoření. Státní **podpora stavebního spoření se bude danit jako ostatní příjem** podle § 10 odst. 1 písm. q). Danit se však bude spíše výjimečně, protože tento druh příjmu je od daně osvobozen, pokud nepřekročí 50.000 Kč. Daňová povinnost se tedy bude týkat pouze těch střadatelů, kteří budou mít kromě stavebního spoření ještě jiné příjmy spadající do působnosti § 10 odst. 1 písm. q) a dojde k překročení 50.000 hranice.

Snížení státní podpory znamená nižší výnos pro střadatele a stavební spořitelny si to dobře uvědomují. Reagují zlepšováním nabídek, které má různé podoby. Již v předchozích letech postupně vymizel poplatek za uzavření smlouvy, který byl obvykle 1 % z cílové částky. Dnes je bezplatné uzavření smlouvy již standardem.

V průběhu loňského roku spořitelny reagovaly na rostoucí úrokové sazby zvyšováním úroků na účtech stavebního spoření z 1 % na trojnásobek. V současnosti nabízejí stavební spořitelny kromě úroků také různé prémie a bonusy. Tři z pěti stavebních spořitelien slibují novým klientům kompenzovat očekávané snížení státní podpory z vlastních zdrojů. Často se také můžeme setkat s bonusem za vyšší počáteční vklad.

Stavební spoření nabízí i dnes zajímavou možnost dlouhodobého spoření. Ve srovnání se spořicíím účtem je zhodnocení vkladů podobné, ale na rozdíl od spořicíího účtu je zhodnocení po dobu šesti let garantované. Zatímco u spořicíího účtu se může úroková sazba změnit kdykoli, u stavebního spoření se může úročení vkladů změnit nejdříve po šesti letech spoření. Proto je obvyklé naplánovat si stavební spoření právě na dobu šesti let. Naopak nevýhodou stavebního spoření je omezená možnost s naspořenými penězi nakládat. Nelze vybrat pouze část vkladů, spoření je potřeba ukončit výpovědí. Výpovědní lhůta je obvykle tříměsíční, ale stavební spořitelny často umožňují její zkrácení. Při ukončení smlouvy po šesti letech spoření můžeme naspořené peníze včetně státní podpory použít libovolným způsobem. Smlouvu je možno ukončit i kdykoli dříve, ale za cenu ztráty státní podpory a v některých případech si stavební spořitelna za předčasné ukončení smlouvy účtuje poplatek. V současné době stavební spořitelny nabízejí také zajímavé úvěry ze stavebního spoření.

Na trh přijde nová banka

Během prvního letošního čtvrtletí by měla svou činnost rozeběhnout nová Partners Banka. Bude úzce propojená se stejnojmennou finančněporadenskou společností a bude využívat celou její pobočkovou síť.

Na těchto pobočkách bude nabízet služby Partners Banka i poradenská síť Partners, která bude i nadále nabízet také konkurenční produkty jiných finančních domů, které nyní Partners zprostředkovávají.

Banka bude startovat s běžným účtem a debetní kartou a se spořicíím účtem. Poskytovat bude také Google Pay a Apple Pay. Při ostrém startu už by banka měla nabídnout také BankID nebo volbu čísla účtu. Později by měly na řadu přijít úvěry, s jejichž startem se počítá nad podzim

příštího roku. Na pobočkách naopak nenajdete pokladny. Hotovostní operace tak budou klientům přístupné pouze prostřednictvím bankomatů, které by měly zůstat bez poplatku.

Vlastní kapitál Partners Banky je ve výši 3 mld. Kč. Banka je plně v rukou českých vlastníků. Společnost Partners Financial Services je finančněporadenskou společností a je součástí finanční skupiny Partners. Tu dále tvoří Partners investiční společnost, nemovitostní fond Trigea a Merity a vydavatelství NextPage Media. V červenci 2019 se skupina rozrostla o Simplea pojišťovnu a od června 2021 také o penzijní společnost Rentea.